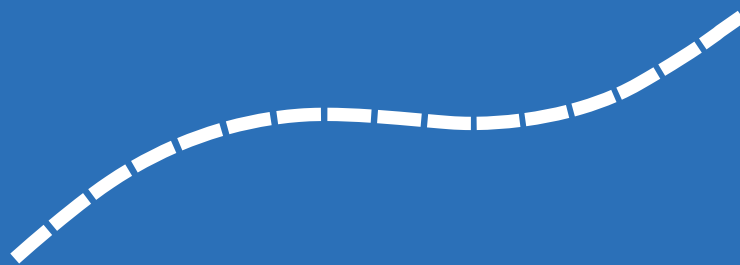

RÄNNE, KULTUUR JA KOHANEMINE

RÄNDETEEMALINE TUNNIKAVA

RÄNNE, KULTUUR JA KOHANEMINE

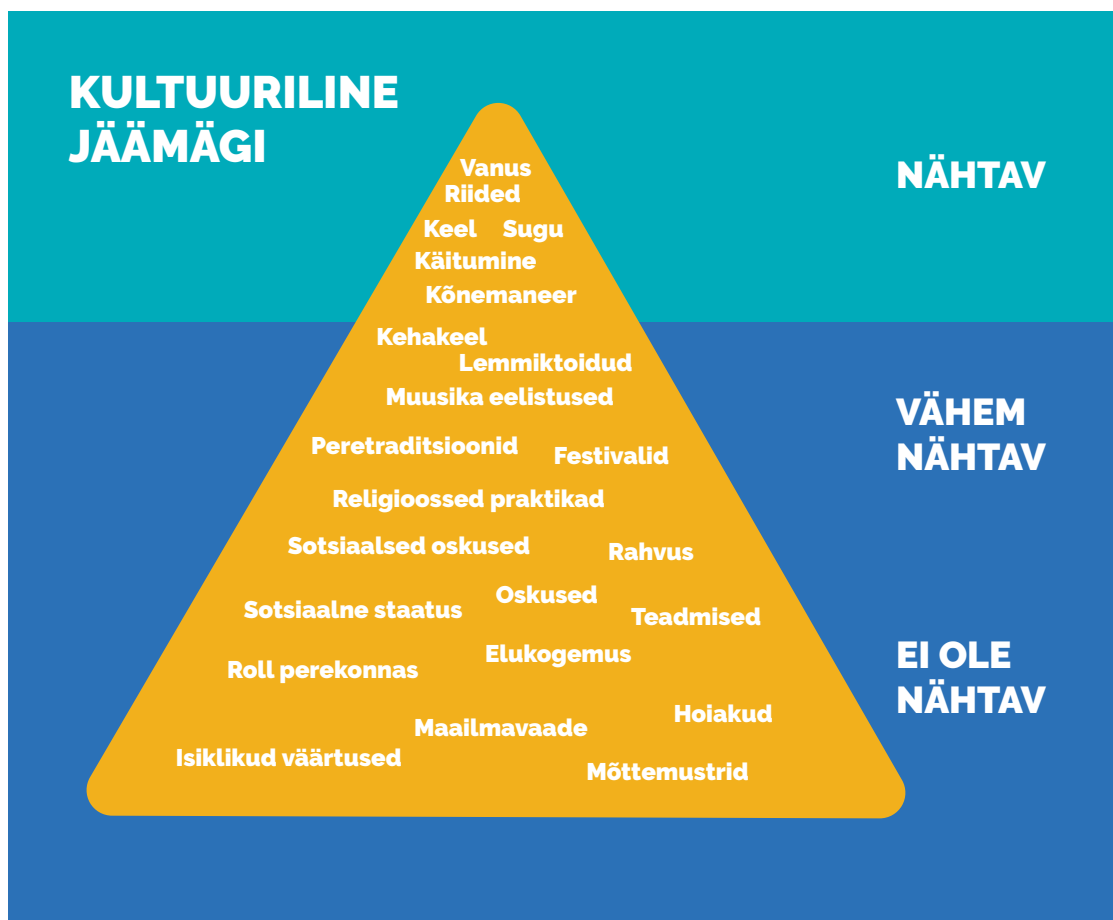
Vanuseaste	III kooliaste ja gümnaasium
Ainelõiming	<ul style="list-style-type: none">- Ühiskonnaõpetus, I kursus- Geograafia, I kursus „Rahvastik ja majandus“- Valikkursus „Psühholoogia“- Valikkursus „Globaliseeruv maailm“- Ühiskonnaõpetus (III kooliaste)- Geograafia (III kooliaste)
Õpitulemused	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none">- mõistab, et kultuur koosneb paljudest erinevatest aspektidest ning paljud nendest jäävad esialgu varjatuks;- mõistab, kuidas uues kultuuriruumis sisserändajate kultuur muutuma hakkab ning milliseid uue kultuuri aspekte järk-järgult omaks võetakse;- mõistab, et vastuvõtval kogukonnal ja sisserändajatel võivad olla erinevad vaated ja ootused uues kultuuriruumis kohanemisele;- mõtestab, kuidas toetada välismaalaste kohanemist Eestis;- mõtestab enda jaoks mitmekultuurilise ühiskonna tähenduse, oskab väärtustada kultuurilist mitmekesisust ja on sallivam teiste rahvaste kommete, traditsioonide ja religiooni suhtes.
Kestliku arengu eesmärgid	<p>4. eesmärk: tagada kõikidele kaasav ja kvaliteetne haridus ning elukest-va õppe võimalused</p> <p>10. eesmärk: vähendada ebavõrdsust riikide sees ja riikide vahel</p> <p>16. eesmärk: toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi säästva arengu saavutamiseks</p>
Tunni pikkus	75 min
Meetodid	<ul style="list-style-type: none">- Grupiarutelu
Õppevahendid tunni läbiviimiseks	<ul style="list-style-type: none">- Tahvel- Kriit/markeriid- Märkmepaberid

**Ettevalmistav
kodutöö**

Õpilased vaatavad Mondo rändekooli videoleongut „[Lõimumine ja kohanemine](#)“ ja tutvuvad kirjaliku taustatekstiga.

**Sissejuhatus
(15 min)**

- ▶ Paluge õpilastel ajurünnaku korras pakkuda välja märksõnu, mis neil meenuvad seoses sõnaga „kultuur“. (Õpilaste selgitusi võib täiendada sellise levinud definitsiooni järgi: „*Kultuur on kõige üldisemas mõttes inimtegevus ja selle tulemus. Kultuur on inimühiskonda iseloomustav tegevus, inimtegevus, inimese loodu, mis eristub kogu loodusest kui sellest, mis pole inimeste loodud. Kultuur hõlmab selliseid valdkondi nagu keel, teadmised, oskused, traditsioonid, uskumused, väärtushoiakud, moraal, kombed, õigus jne.*“)
- ▶ Selgitage, et kultuuri võib võrrelda jäämäega (ameerika antropoloogi Edward T. Halli analoogia), millest 10% on kergesti märgatav, aga 90% on pinna all peidus.
- ▶ Joonistage tahvlile jäämäe kontuur (vt allpool ja märgi vastavalt vee sügavusele juurde: ei ole nähtav, vähe nähtav ja nähtav). Joonise võib valmistada ette enne tundi. Võib paluda ka õpilastel endil jäämäe kontuuri vihikusse joonistada.

- ▶ Küsige õpilastelt:
 - Millest kultuur koosneb (nt riided, muusika, kehakeel, traditsioonid jms) ning millised kultuurielemendid on kergesti ja millised raskemini märgatavad?
 - Kirjutage õpilaste nimetatud märksõnad jäämäe joonisele. Esialgu võib paluda õpilastel iseseisvalt või paarides mõelda ning seejärel üheskoos arutada ja tahvlile kirjutada.
- ▶ Küsige, millised kultuurielemendid hakkavad inimestel, kes kolivad uude riiki, kiiremini muutuma ning millised muutuvad aeglasemalt (sh põlvkondade jooksul). Õpilased võivad mõelda ka välismaale elama läinud eestlaste peale.

**Grupitöö
(20 min)**

- ▶ Jagage klass kolmeks (sisserändajad, kohalik kogukond, väljarändajad). Määrake ise grupid.
- ▶ Paluge kõigepealt sisserännanutel otsustada, millisest riigist nad pärit on ja kui kauaks nad plaanivad Eestisse jääda. Vajadusel võib päritoluriigid ka ise ette valmistada ja gruppidele loosida (seda eriti nooremate õpilaste puhul).
- ▶ Kui sisserändajad on päritoluriigi valinud, selgitage väljarändajatele, et nemad rändavad välja sellesse samasse riiki, millest sisserändajad pärit on. Väljarändajad otsustavad, kui kauaks nad nimetatud riiki elama asuvad.
- ▶ Kolmas grupp kehastub kohalikuks eestlaste kogukonnaks, kes kujundavad oma hoiaku nende kodukohta elama asunud sisserändajate suhtes. Arutelu punktid:
 - Kohalik kogukond otsustab, milliseid varasemalt seinale joonistatud kultuurielementidest (võib lisada ka uusi) peaksid sisserändajad uues riigis kiiresti omaks võtma, milliseid elemente võiksid nad kauem säilitada ja millistes aspektides jääda enda kultuuritraditsioonidele truuks.
 - Sisserändajad ja väljarändajad arutlevad samuti, millised kultuuriaspektid nad uues riigis kiiresti omaks võtaksid, mida kauem säilitaksid ja millest loobuda ei tahaks.

**Arutelu klassis
(20 min)**

Paluge igal grupil anda lühike ülevaade oma arutelist.

Küsige kogu klassilt:

- ▶ Mille poolest erinesid ja sarnasid sisserändajate ja kohaliku kogukonna vaated kohanemisele uues riigis? (Kas kultuurielemendid, millest sisserändajad on valmis loobuma ja mida omaks võtma, vastavad vastuvõtva kogukonna ootustele?)
- Kas kohalik kogukond ootas sisserändajatelt kiiremat kohanemist, kui sisserändajad ise selleks valmis on?
- ▶ Mille poolest erinesid ja sarnasid Eestist väljarännanute vaated kohanemisele uues riigis võrreldes sisserändajate ja Eesti kohaliku kogukonna vaadetega?
- Kas Eestist väljarännanud sooviksid ise neile omastest kultuurielementidest kauem kinni hoida, kui Eesti kogukond ootab Eestisse sisserännanutele?
- ▶ Suunavad küsimused aruteluks:
 - Millest võivad tuleneda erinevused vaadetes? (päritoluriik, välismaal viibimise aeg, rahvuskogukonna olemasolu vms)
 - Milliseid raskusi on välismaalastel oma kultuuri säilitamisel Eestis? Aga eestlastel välismaal?
 - Kuidas toetada sisserändajate kohanemist?
 - Milline võiks olla Eesti riigi jaoks kõige positiivsem stsenaarium, kuidas sisserändajad Eestis võiksid kohaneda?
- ▶ Küsige õpilastelt, mida nende arvates tähendab mitmekultuuriline ühiskond. (Abiks definitsioon: „*Mitmekultuurilisus on ideoloogia, mis peab oluliseks tunnistada, et ühiskonna jaoks on ühtviisi väärtuslikud kõik selles kõrvuti elavad eri kultuurilise ja etnilise taustaga inimrühmad, ning edendada sallivust nii nende omavahelises läbikäimises kui ka suhtluses riigiga. Mitmekultuurilisus kui mõttelaad rõhutab, et sallivus ühiskonna heterogeensuse suhtes on tänapäeval eriti oluline, kuna ka varem homogeensete ühiskondade demograafiline koosseis on senisest mitmekesisem; selle üks eeldusi on, et uusi vähemusi ei tule tingimata põhielanikkonda assimileerida, st täielikult sulandada.*“)
- Tooge näiteid, kuidas on sisserändajad mõjutanud erinevate kultuuriliste nähtuste kujunemist Eestis (nt muusika, rõivad, toit, film, kunst, uskumused, väärtused jms). Kas õpilased tunnetavad seda positiivse või negatiivse nähtusena? Miks?

Kokkuvõte

- ▶ Jagage õpilastele märkmepaberid ja paluge igal õpilasel kirja panna kõige huvitavam mõte, mille nad tänasest tunnist said. Paluge õpilastel oma märkamisi teistega jagada ning tunni lõppedes koguge kõik märkmepaberid kokku. (Seda ülesannet võib teha ka veebitööriistu kasutades, näiteks võivad õpilased oma mõtted kirjutada Padleti, Mentimeteri või AnswerGardeni keskkonda).

Võimalikud jätkutegevused

- ▶ Õpilased intervjuueerivad teineteist ja uurivad, milline on nende kaasõpilaste päritolu ja kas ka nemad või nende (esi)vanematel on kombeid-tavasid vms, mille ei ole pärit Eestist (toit, muusika, rõivad, tähtpäevad, uskumused vms).
- ▶ Õpilased teevad intervjuu mõne Eestis elava välismaalasega, paluvad neil tutvustada enda kultuuri ning selgitada, kuidas on nende kultuuri praktikad Eestis aja jooksul muutunud.
- ▶ Õpilased uurivad erinevate Eestis elavate etniliste rühmade kohta, mis on nende kultuuri olulised tunnused ning kuidas neid Eestis praktiseeritakse.
- ▶ Õpilased koostavad plakati või esitluse, mis tutvustab erinevaid Eestis elavaid rahvaid ja nende kultuure.
- ▶ Tuginedes Mondo rändekooli loengule „[Lõimumine ja kohanemine](#)“, proovivad õpilased panna kokku oma lõimumiskava. Paluge õpilastel sõnastada mõni lõimumisvaldkonna probleem oma kodukandis või Eestis tervikuna ja arutleda, kuidas oleks võimalik seda lahendada.
- ▶ Õpilased vaatavad videot „[Ma olen mitmekesine](#)” ning arutlevad, mida tähendab rahvus- ja mitmekultuuriline identiteet.

KULTUURIMINISTEERIUM

Rändeteemalised tunnikavad on välja töötatud projekti „Jagatud teekonnad“ raames, mida kaasrahastavad Euroopa Komisjon, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Eesti Kultuuriministeerium ja Eesti Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest.